

2

Evolució de l'entorn i del sector

Evolució de l'entorn i del sector

El volum de primes d'assegurances de vida va créixer un 6% respecte a l'any anterior. Per contra, les assegurances de no-vida van patir una contracció del 3% en el volum de primes

L'any 2009 s'ha caracteritzat per un deteriorament més gran de la conjuntura econòmica a nivell mundial. A nivell macroeconòmic, el menor creixement de la producció i dels beneficis empresarials s'ha traduït en un augment de l'atur i en una inflació en taxes negatives. La resposta per part dels governs i de les institucions financeres s'ha concretat en el desenvolupament de polítiques expansives de la despesa, que han comportat un increment del dèficit, i en baixades dels tipus d'interès per reactivar les economies. Respecte al comportament dels mercats, si es compara la seva evolució respecte a l'any 2008, han experimentat una recuperació gradual al llarg de tot l'any.

A nivell del nostre país, la incidència negativa de la conjuntura econòmica ha estat més gran que en la majoria de països de l'OCDE. Les principals magnituds: el PIB, l'atur i el dèficit fiscal han experimentat un empitjorament respecte a l'any 2008.

Malgrat el creixement econòmic negatiu, el sector assegurador espanyol ha augmentat un lleuger 1% el volum de primes el 2009, i s'ha arribat als 59.884 milions d'euros. Aquest creixement, si bé positiu, mostra l'impacte de la recessió, atès que l'increment experimentat pel sector el 2008 va ser del 8%. El comportament va ser desigual entre les assegurances de vida i la resta de rams no-vida.

Així, l'evolució de les assegurances de vida va mostrar una taxa de creixement del 6% respecte al 2008, amb un volum total de primes de 28.163 milions d'euros. Així mateix, el volum d'estalvi gestionat en assegurances de vida va arribar als 143.790 milions d'euros, també un 6% més que el 2008.

Per contra, les assegurances de no-vida van experimentar una contracció del 3% en el volum de primes respecte a l'any anterior, assolint una magnitud de 31.721 milions d'euros. Dins de les assegurances de no-vida, el comportament va ser diferent. Mentre que les assegurances de salut i multirisques van créixer un 5% i un 3% respectivament, les assegurances d'autos van experimentar un decreixement del 5% i la resta de rams va disminuir un 8%.

Pel que fa als plans de pensions, s'ha produït una evolució positiva en el volum d'estalvi gestionat del 8% respecte al 2008, tant en negoci individual com d'ocupació. El volum total d'actius ha arribat als 84.789 milions d'euros. La causa d'aquest creixement és, principalment, la revaloració positiva de l'estalvi gestionat a causa de l'evolució favorable dels mercats financers. Per contra, el volum total d'aportacions als plans de pensions va experimentar una caiguda del 7% respecte al període del 2008.

Conjuntura econòmica i estalvi familiar

Borses

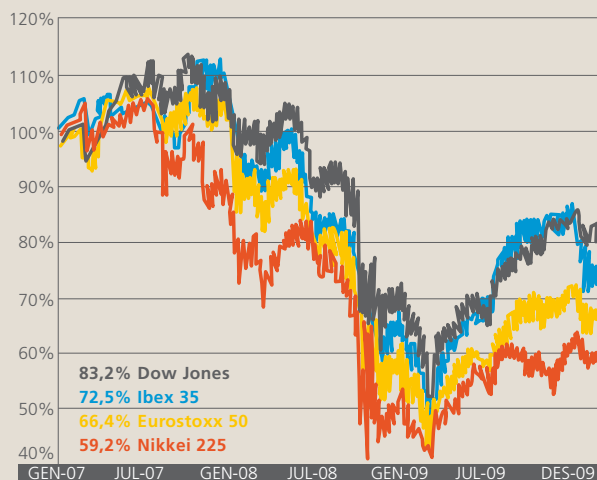
Els mercats de capitals s'han recuperat parcialment respecte a les caigudes experimentades al llarg del període 2008. Tots els índexs, tant dels països desenvolupats com dels països emergents, han experimentat revaloracions positives en les seves cotitzacions.

Aquest comportament positiu també ha transcendit, si bé amb menys intensitat, als valors del sector financer i assegurador. Així mateix, les revaloracions generades han contribuït a incrementar el valor de l'estalvi gestionat en assegurances de vida i plans de pensions que tenen participacions en valors de renda variable.

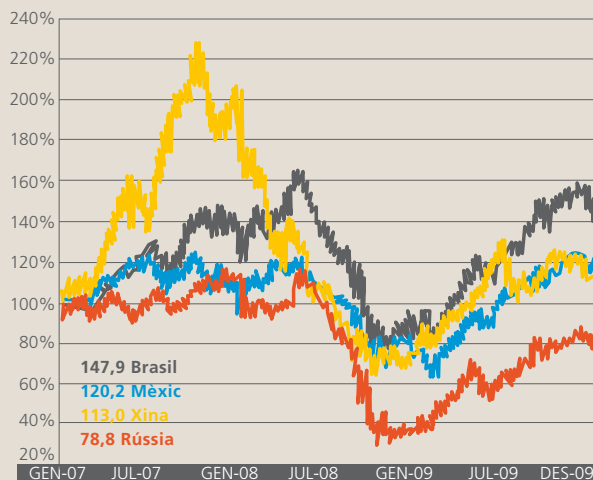
Els índexs borsaris s'han recuperat parcialment el 2009 de les caigudes experimentades el 2008

BORSES INTERNACIONALS

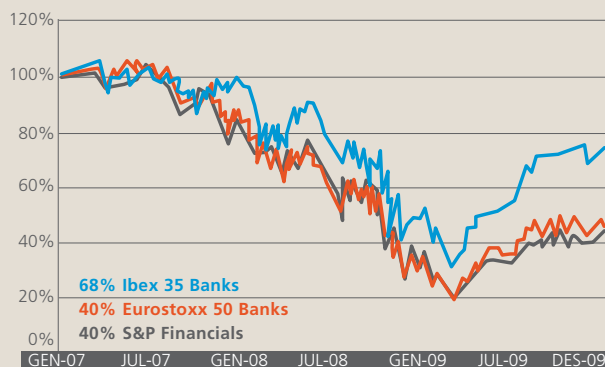
Països desenvolupats

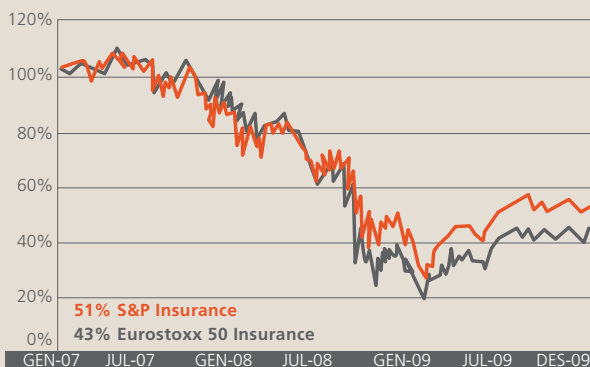
Països emergents

Sector bancari

Sector assegurador

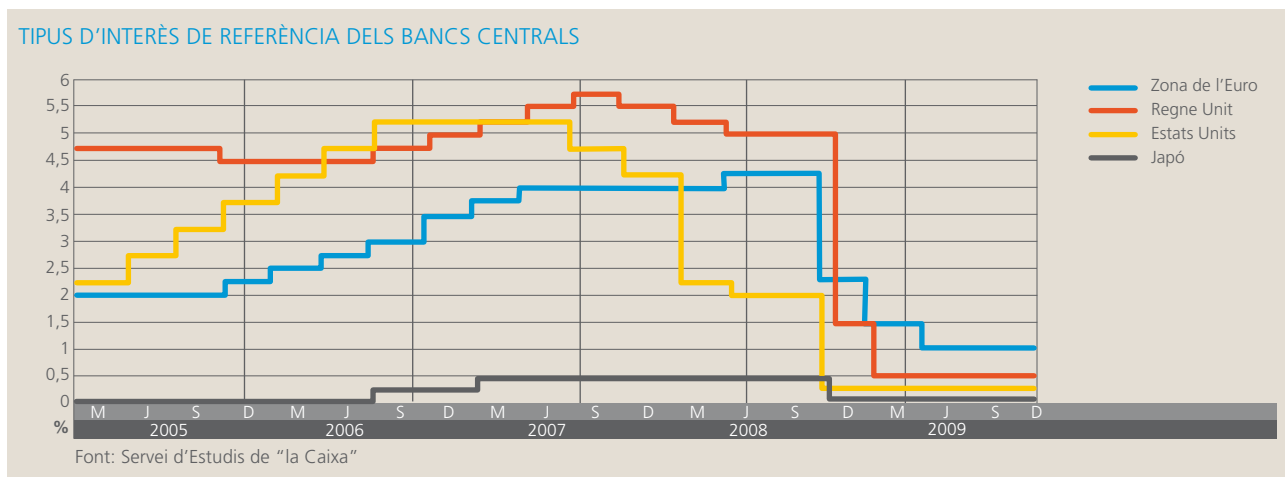
Font: Servei d'Estudis de "la Caixa". Base 1-1-2007 = 100

Tipus d'interès

Els tipus d'interès s'han mantingut en nivells baixos durant el 2009

El Banc Central Europeu va abaixar el preu del diner fins a l'1% i la Reserva Federal dels Estats Units, per la seva banda, va mantenir el tipus d'interès en el 0,25%.

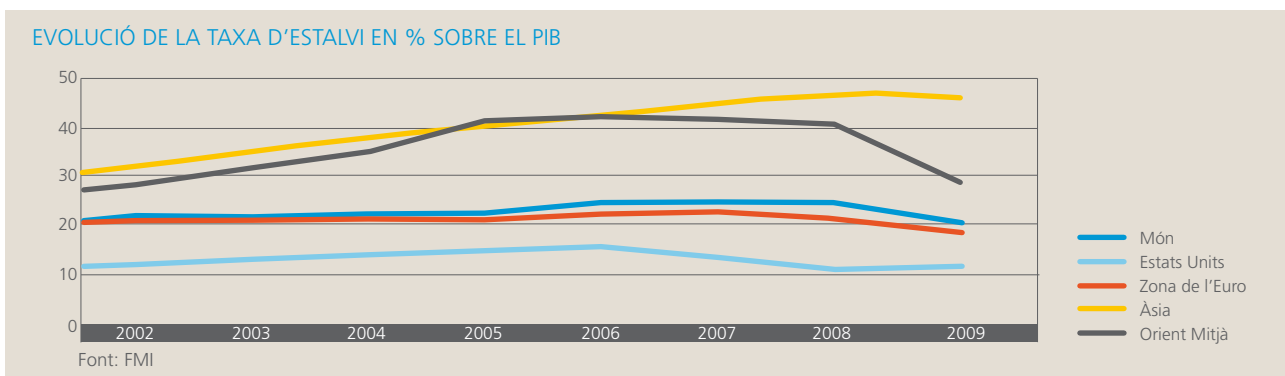
Respecte als tipus d'interès a llarg termini, la seva evolució a l'alça suposa oportunitats per oferir rendibilitats atractives en els productes d'estalvi inversió a llarg termini, com per exemple les Rendes Vitalícies.

Estalvi financer familiar a Espanya

El 2009 la taxa d'estalvi financer de les famílies espanyoles ha superat els 1,76 bilions d'euros, la qual cosa representa el 167% del PIB i suposa un creixement interanual mitjà del 9% des del 1990. L'increment de la taxa d'estalvi experimentat el 2009 ha estat degut fonamentalment a dos factors: el canvi de comportament de les famílies, que han prioritzat les seves decisions a favor de l'estalvi en detriment del consum i de la inversió en habitatge, i també la recuperació dels mercats borsaris. Respecte

al flux d'estalvi financer net, es va estimar en 35.000 milions d'euros el 2009, la qual cosa ha suposat un increment del 15% respecte a l'any 2008. Així, la taxa d'estalvi de les famílies, expressada com el percentatge d'estalvi brut sobre la renda bruta disponible, s'estima en un 20% el 2009. Aquests nivells d'estalvi han acostat les famílies espanyoles als estàndards d'altres economies de països desenvolupats, bo i situant-les lleugerament per damunt de la mitjana de la zona euro.

L'ESTALVI FINANCER FAMILIAR A ESPANYA

	1990		2009 (e)		Creixement Anual Mitjà 09/90	Creixement 09/08
	Milions €	%	Milions €	%		
Dipòsits	217.891	61%	824.000	47%	7%	2%
Renda variable	44.021	12%	340.000	19%	11%	10%
Fons d'inversió	7.941	2%	148.000	8%	17%	1%
Assegurances de vida	7.095	2%	143.790	8%	17%	6%
Plans de pensions	3.215	1%	84.789	5%	19%	8%
Renda fixa	25.523	7%	48.500	3%	3%	7%
Altres	50.062	15%	173.421	10%	7%	-3%
TOTAL	355.748	100%	1.762.500	100%	9%	4%

Font: Inverco

Respecte a les assegurances de vida i els plans de pensions, han mantingut el seu comportament en línia amb el d'anys anteriors. Representen el 13% del total de l'estalvi familiar, i el creixement acumulat interanual des del 1990 és d'un 17% i un 19%, respectivament. D'aquesta manera, el pes d'aquests instruments d'estalvi sobre el total d'estalvi familiar es manté en els mateixos nivells que el 2008, després de creixements del 6% i el 8%, respectivament, durant l'any 2009.

Sobre la resta d'instruments d'estalvi, els dipòsits figuren en primer lloc, canalitzant prop de la meitat de l'estalvi de les famílies, amb un creixement del 2% respecte al 2008. En segon terme es troba la renda variable, que ha representat el 19% del total, amb un augment del 10% respecte al 2009. Aquest fort increment s'explica en gran manera com a conseqüència de la recuperació, en general, dels mercats borsaris.

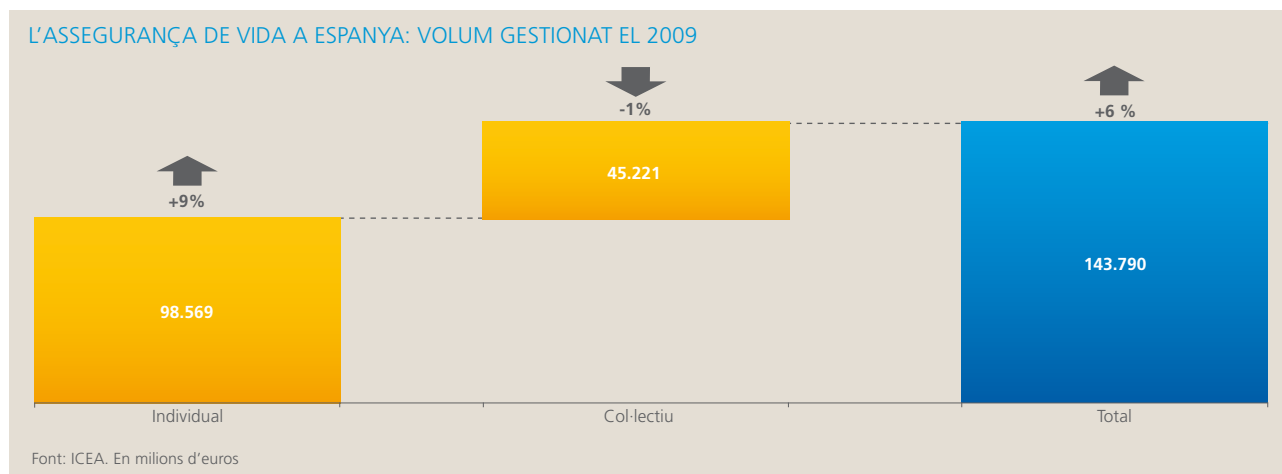
El 2009 el volum d'estalvi de les famílies s'ha recuperat, a causa de la millor evolució dels mercats borsaris i d'un canvi de comportament

Evolució del sector assegurador i de pensions

L'assegurança de vida

El volum total d'estalvi dipositat en assegurances de vida a finals del 2009 va pujar a 143.790 milions d'euros, la qual cosa ha suposat un increment del 6% respecte a l'exercici anterior. Per explicar aquest increment cal destacar el fort desenvolupament del negoci individual, que amb un 9% de creixement respecte al

2008, acumula dos terços de l'estalvi gestionat total. Aquesta vigorosa evolució ha estat deguda fonamentalment a la major propensió a l'estalvi de les famílies espanyoles el 2009. Pel que fa al volum d'estalvi en el negoci col·lectiu, aquest any s'ha produït un lleu decreixement de l'1% respecte a l'any anterior.

A Espanya són gairebé 33 milions les persones cobertes a través de pòlisses d'assegurances de vida.

El 72% correspon a assegurances de vida-risc, mentre que el 28% restant correspon a assegurances de vida-estalvi

Al nostre país hi ha 32.645.725 persones que estan cobertes per assegurances de vida de qualsevol tipus, xifra molt semblant a la de l'any 2008. D'aquests 32 milions d'assegurats, 24,4 milions han correspost al negoci individual i 8,2 milions al negoci col·lectiu. Així mateix, del total d'assegurats, un 72% tenen contractades assegurances de vida-risc (23,3 milions) i un 28% assegurances de vida-estalvi (9,3 milions). En aquest ram, l'estalvi mitjà gestionat per assegurat ha estat de 14.902 euros, la qual cosa ha suposat un increment de 1.012 euros respecte al període anterior, i ha estat més gran en assegurances col·lectives –amb un import de 27.383 euros– que en assegurances individuals –amb un import de 12.327 euros–.

El 2009, l'activitat intrínseca del negoci assegurador de vida-estalvi ha ofert un resultat positiu, amb un increment de 678 milions d'euros. A aquesta dada –que correspon al saldo positiu de les primes, descomptats els rescats i les prestacions–, cal afegir-hi la revaloració de les reserves matemàtiques, que ha pujat a 6.553

milions d'euros el 2009. Així, el creixement total de l'estalvi dipositat en l'assegurança de vida va pujar a 7.231 milions d'euros a causa fonamentalment de l'evolució positiva dels mercats borsaris.

Analitzant els productes, cal esmentar especialment els PIES (Pla Individual d'Estalvi Sistemàtic), que van néixer el 2007, després de l'entrada en vigor de l'última reforma fiscal, i que han acumulat un total de 1.710 milions d'euros procedents de 454.000 assegurats. Així mateix, cal destacar també les rendes vitalícies, les quals, unint les seves excel·lents condicions financerofiscals amb la situació favorable en les corbes de tipus d'interès, s'han convertit en un complement excel·lent de les pensions públiques i, per tant, una excel·lent alternativa d'inversió. Aquest producte acumula el volum més gran de reserves matemàtiques, amb una xifra de 69.984 milions d'euros, la qual cosa ha suposat un increment del 6% respecte al 2008, i un total de 2.758.511 assegurats, un 1% més.

Pel que fa a les assegurances de vida-risc, s'han mantingut estables respecte a l'any 2008, amb un volum de primes que supera els 3.600 milions d'euros, i un total de 23 milions d'assegurats, dels quals el 71% tenen contractats productes individuals i un 29% assegurances col·lectives. Aquesta estabilització del creixement es pot explicar, almenys en part, per l'alentiment del mercat immobiliari i l'estancament de les as-

segurances de vida-risc vinculades als préstecs hipotecaris. En aquest ram cal destacar les prestacions per sinistres, que han suposat un volum de 1.263 milions d'euros el 2009 i han crescut un 7% respecte al 2008. Del total, un 58% corresponen a contractes individuals, amb un creixement d'un 13%, mentre que el 42% restant, que corresponen a contractes col·lectius, han disminuït un 2%.

Plans de pensions

El volum total d'estalvi gestionat el 2009 a través de plans de pensions ha pujat a 84.789 milions d'euros, la qual cosa ha suposat un increment del 8%, enfront del decreixement del 9% registrat el 2008.

L'explicació d'aquest increment es troba fonamentalment en el comportament positiu dels mercats borsaris a nivell mundial, tenint en compte que a principis del 2009 els fons de pensions del nostre país tenien una exposició global a la renda variable del 17%.

Del total de l'estalvi dipositat en plans de pensions, el 63% ho està en plans individuals i el 37% en plans d'ocupació i associat. Respecte a l'evolució, tots dos sistemes han experimentat un creixement destacable. En els plans de pensions individuals, l'increment de l'estalvi gestionat ha estat del 8%, enfront del decreixement del 9% el 2008; i en plans de pensions col·lectius, l'increment ha estat també del 8%, enfront del decreixement del 7% l'any anterior. Per contra, les aportacions brutes han estat un 7% inferiors a les del 2008, amb un import de 5.606 milions, enfront dels 6.005 milions del 2008. També cal destacar que les prestacions s'han reduït un 3%. Això ha suposat que el flux net hagi continuat disminuint respecte a exercicis anteriors, i hagi estat un 14% menor el 2009, amb un volum de 1.597 milions d'euros, enfront dels 1.866 milions d'euros el 2008. El flux net ja va disminuir de manera considerable el 2008, respecte als 3.856 milions d'euros el 2007, mentre que en el període 2004 a 2006 es va mantenir a nivells molt estables, al voltant dels 4.900 milions d'euros.

L'estructura de la cartera de fons de pensions s'ha mantingut constant el 2009, alhora que

s'ha estabilitzat el percentatge de renda fixa en el 59%, ha augmentat lleugerament la renda variable, d'un 17% el 2008 a un 19% el 2009, i ha decrescut la tresoreria d'un 15% a un 11%. Aquesta variació es deu fonamentalment al comportament dels mercats borsaris. Cal destacar que en els darrers 14 anys, la cartera de fons de pensions ha patit canvis profunds en la seva estructura.

En aquest sentit, s'ha produït un augment del pes relatiu de la renda variable, que ha crescut d'un 4% el 1995 a un 19% el 2009, enfront de la renda fixa, que ha disminuït d'un 74% a un 59%. Aquest comportament no es va donar el 2008, any en què la renda fixa va repuntar amb força, ja que va créixer fins a un 59%, enfront del 47% del 2007. Un altre canvi a destacar mirant enrere ha estat l'augment dels actius d'inversió internacional, que representen el 17% del total de la cartera el 2009, mentre que el 1995 eren inexistents. En canvi, de manera comparada respecte a l'any 2008, s'ha produït un descens de 9 punts percentuals, com a conseqüència de la reducció en l'exposició internacional dels actius de renda fixa.

El 2009 el nombre de comptes participants ha superat els 10,7 milions, xifra que ha suposat un lleuger augment de l'1% respecte a l'any 2008. Sense incloure-hi aquells participants que tenen més d'un pla, el nombre total al tancament del 2009 s'estima en vuit milions de persones, xifra que suposa que el 42% de la població ocupada disposi d'un pla de pensions. El 29% té una edat fins als 40 anys, el 31% se situa en la franja d'edat entre 41 i 50 anys, el 28% se situa en el tram dels 51 als 60 anys i el 12% té més de 61 anys; l'edat mitjana és de 45 anys.

El 2009, el creixement experimentat pels plans de pensions ha suposat un 8% més respecte al 2008

Assegurances de no-vida

Durant l'any 2009, els rams no-vida han acumulat un volum de primes de 31.721 milions d'euros, la qual cosa ha suposat un decreixement del 3% respecte a l'any anterior, enfront d'un creixement del 2% l'any 2008 i del 5% l'any 2007. Per rams, l'evolució ha estat desigual.

En assegurances d'automòbil, el 2009 s'ha produït un sensible decreixement del 5% enfront del decreixement del 2% el 2008. Aquest fet ha tingut una especial incidència en l'alentiment del conjunt del sector, pel fet de tractar-se del ram amb un volum més gran de primes, ja que representa un 37% del total d'assegurances no-vida. Respecte a l'evolució de la freqüència sinistral, cal destacar que s'ha mantingut estable, en línia amb l'any anterior. El cost mitjà per sinistre no ha experimentat variacions importants, si bé és la garantia d'incendis la que ha presentat més volatilitat, principalment en vehicles de segona categoria. Respecte a la taxa de sinistralitat, se situa per damunt de la de l'any 2008, al voltant del 78%, i és la garantia de danys propis la que ha presentat un ràtio més elevat, superant el 105%.

En assegurances de salut i multiriscos, les quals representen cadascuna un 19% del total de primes del sector, s'han registrat taxes positives de creixement del 5% i el 3%, respectivament, respecte al 2008. En multiriscos cal destacar el comportament favorable de les assegurances de llar i comunitats, amb un creixement del 6% en tots dos casos. En el cas de les assegurances de llar, el canal bancari ha continuat sent molt predominant, i ha arribat a canalitzar el 40% del total de primes comercialitzades. Per contra, les assegurances de comerç i indústria han patit decreixements del 4% i el 6%, respectivament. En referència a la sinistralitat, els ràtios s'han mantingut estables respecte a anys i trimestres anteriors, i s'ha reduït el cost mitjà del sinistre i els costos mitjans per pòlissa. En funció del canal de comercialització, és el d'agents i corredors el que presenta ràtios més alts de sinistralitat.

La resta d'assegurances de no-vida han experimentat un decreixement conjunt del 8%.

En milions d'euros	2007	2008	2009	% Increment 09/08
Assegurances d'Automòbil	12.548	12.318	11.657	-5%
Assegurances de Multiriscos	5.465	5.895	6.077	3%
Assegurances de Salut	5.406	5.838	6.137	5%
Resta de Rams de No-Vida	8.361	8.529	7.850	-8%
Total	31.780	32.580	31.721	-3%

Font: ICEA.

Assegurances de salut

Les primes d'assegurança directa imputades al sector en l'exercici 2009 van superar els 6.000 milions d'euros, acumulant un creixement del 5% respecte a la xifra de l'any anterior. Són gairebé tres punts percentuals menys que el 2008, i tot i que suposa que el ram de salut ha alentit lleugerament el seu ritme de creixement respecte al període anterior, la realitat és que la difícil conjuntura econòmica actual no està tenint una repercussió negativa en la xifra de negoci.

Segons les dades del total d'assegurats en el ram de salut, el sector ha finalitzat el 2009 amb gairebé 11 milions de persones que gaudeixen de cobertura privada, cosa que suposa un creixement d'un 1% respecte al 2008.

Concretament, prop de 8.400.000 persones gaudeixen d'assistència sanitària, un 2% més

que el 2008. Si aquesta xifra es desglossa per tipus de contractació: pública i privada (individual o col·lectiva), les xifres resultants indiquen, d'una banda, que una mica més de dos milions de persones estan vinculades a les mutualitats de l'Estat (MUFACE, Isfas i Mugeju), xifra que pràcticament s'ha mantingut el 2009. Desglossat, 1.328.701 pertanyen a MUFACE, 595.153 a ISFAS i 80.478 a Mugeju. D'altra banda, els clients d'assistència privada individual són 3.574.430, un 1% menys que el 2008, mentre que han augmentat fins a un 8% les persones que contracten la seva assegurança a través de diferents col·lectius com empreses o organitzacions empresarials, en total 2.763.323 persones.

Finalment l'assistència dental també ha experimentat un augment considerable, ja que 1.760.000 persones han contractat una assegurança d'assistència dental, un 9% més respecte al 2008.

Les assegurances de salut i les de multirisco són les modalitats que registren els percentatges de creixement més grans respecte a l'exercici 2008, mentre que les d'automòbil decreixen un 5%

A Espanya hi ha gairebé 11 milions de persones que gaudeixen de cobertura privada

Novetats legislatives de l'any 2009

Si bé durant l'any 2009 no han entrat en vigor novetats legislatives substancials per a l'activitat de SegurCaixa Holding, sí que destaca l'impacte de la Llei 26/2009, de 23 de desembre de 2009, de Pressupostos Generals de l'Estat per a l'any 2010.

S'hi estableixen nous tipus de gravamen i de retenció per a l'impost sobre la renda de les persones físiques, que incideixen de manera

directa en les rendes de l'estalvi i, per tant, en la tributació de les assegurances de vida o invalidesa que generen rendiments de capital mobiliari.

Així, la base liquidable de l'estalvi, que fins a la present modificació tributava a un tipus del 18% sense distinció de trams de la base liquidable, el 2010 tributarà de la manera següent:

PART DE LA BASE LIQUIDABLE	TIPUS DE GRAVAMEN APLICABLE
Fins a 6.000 €	19%
Des de 6.000,01 € en endavant	21%

Així mateix, el tipus de retenció de les prestacions i la resta de rendes derivades dels productes d'estalvi ha passat del 18% al 19%, i serà aplicable al pagament dels capitals i rendes en les prestacions d'assegurances de vida o invalidesa.

Les rendes de treball també pateixen una petita variació en el càlcul de la seva imposició i

tipus de retenció, ja que se suprimeix la deducció dels 400 euros en el cas que la base imposable del contribuent sigui igual o superior a 12.000 euros; això incideix en un augment del tipus de retenció a l'hora de dur a terme el pagament de les prestacions procedents dels Plans de Pensions i assegurances de vida que instrumenten compromisos per pensions, entre d'altres.